

men skulle i øvrigt have adgang til vore markeder. Det sidste er jeg enig i; det første er deres eget valg. Men hvis de fortsat vælger planøkonomi på hjemmebanen, er der én ting, der er sikker, og det er, at der ingen udenlandske investeringer kommer, og det har just været et problem for mange udviklingslande, at de ikke kunne tiltrække sig udenlandske investeringer, og derfor kunne de ikke rigtig få gang i deres egen økonomi.

For det andet og vigtigere: Hr. Keld Albrechtsen citerer især den anden pind som udtryk for hans modstand mod den dagsorden, som hr. Steen Gade har foreslået, og det har jeg svært ved at forstå på baggrund af hr. Keld Albrechtsens egen logik, for hvad står der i den? Der står, at internationale miljøaftaler kan anvende handelsbestemmelser uden at komme i konflikt med WTO; med andre ord går vi i denne pind ind for, taler for eller accepterer, om man vil, at man i internationale miljøprotokoller, f.eks. om truede dyrearter, kan gå ind og sige, at vi må have forbud mod handel med truede dyrearter, at vi i internationale konventioner om f.eks. giftigt affald kan gå ind og sige, at vi må have forbud mod eksport af giftigt affald, eller at vi f.eks. i internationale miljøaftaler kan forbyde handel med gasarter, der truer ozonlaget.

Det er, hvad der står i den pind, og jeg vil sige, at det er den af pindene, hr. Albrechtsen ud fra sine egne grundsynspunkter efter min mening mindst af alle skulle være modstander af eller betænkelig ved, for der fastslås det princip, at man altså i internationale miljøaftaler kan indføre handelsbestemmelser.

Hr. Duetoft kræver fairness også i forhold til åbningen til Østeuropa. Det er et godt synspunkt, men i al fairness vil jeg så gøre opmærksom på, at siden liberaliseringen af handelen mellem Vest- og Østeuropa er den vestlige eksport til Østeuropa steget mere end deres eksport til os, så hvis man skal tale fairness her, skylder vi noget, og det må hr. Duetoft også gerne fortælle hjemme i valgkredsen. Jeg er helt enig i hr. Duetofts betragtninger om børnearbejde, men den virkelige pointe var jo, at totalt set er det altså ikke sådan, at de lande her i verden, der har de laveste sociale omkostninger, også er dem, der tiltrækker de store internationale investeringer og har den største vækst. Jeg vil endda sige, bare det var sådan, for så kunne man da se en ende på nogle af problemerne, men sådan er det desværre ikke.

Endnu en gang vil jeg gerne takke ordførerne for en god modtagelse af de problemstillinger, der er ridset op her, og for de konklusioner, der er draget, og som udmærket kommer til udtryk i det fremsatte dagsordensforslag.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg siger tak til udenrigsministeren for at se så meget på spørgsmålet om den anden pind. Jeg må jo konstatere, at enten har jeg fået den galt i halsen, eller også er den ikke godt nok formulert, men under alle omstændigheder er jeg glad for, at det bliver understreget, at der ikke ligger i den, at WTO-systemet har forrang for internationale miljøaftaler.

Man kan så sige, at den altså konstaterer, at man i internationale miljøaftaler eller af hensyn til miljøet kan tage handelsbestemmelser ind. Det står vel så åbent, hvilken rangorden der er mellem internationale miljøaftaler og WTO, og det må jeg forstå sådan, at det tager dagsordenen ikke stilling til, og det er vel også i overensstemmelse med det, som står i første pind, nemlig at der skal være multinationale retningslinjer for samspillet mellem miljøhensyn og varernes fri bevægelighed. Jeg læser det også sådan, at der ikke tages stilling til, om det er miljøhensynet eller hensynet til varernes fri bevægelighed, der vejer tungest, som har forrang.

Der er ingen tvivl om, hvad der er Enhedslistens holdning. Det er, at miljøhensynet har forrang, og at det er de internationale miljøaftaler, der har forrang frem for WTO, men jeg var glad for at få den melding fra udenrigsministeren. Nu er jeg ret overbevist om, at jeg har forstået, hvad dagsordenen går ud på, og så vil vi overveje i vores folketingsgruppe, om det giver anledning til en anden stemmeafgivning.

Steen Gade (SF):

Jeg vil gerne sige tak til ordførerne. Jeg synes også, vi har haft en god debat. Der sker jo det, at dramatikken somme tider forsvinder fra debatter, når vi ikke er så uenige. Der behøver ikke at være en direkte sammenhæng med, at det, vi snakker om, ikke er vigtigt; man kan faktisk sige, at somme tider er det omvendt, og sådan er det jo i dag. Det er faktisk vigtigt, hvad vi snakker om, det er faktisk en vigtig dagsorden, vi vedtager, og det er faktisk også et nybrud i dansk udenrigspolitik, der vedtages i dag.

Jeg vil sige tak til hr. Ove Fich for indlægget og konstatere, at vi er enige, og det synes jeg er vigtigt også af hensyn til det fremtidige arbejde.